

Michal MÁTL, Obal Rozkoš Střížkovice v letech 1966-1989. Hospodářský vývoj závodu a život jeho zaměstnanců mezi čtvrtou a osmou pětiletkou, Bakalářská práce, Historický ústav FF JU, České Budějovice 2014, 116 s., včetně 43 obrazových, tabulkových a grafových příloh.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Student Michal Mátl ve své bakalářské práci „*Obal Rozkoš Střížkovice v letech 1966-1989. Hospodářský vývoj závodu a život jeho zaměstnanců mezi čtvrtou a osmou pětiletkou*“ se zaměřil na problematiku historie tzv. socialistického podnikání v době čtvrtého až osmého pětiletého plánu. Přitom zdařile využil archivních materiálů podniku Obal Rozkoš Střížkovice. Usiloval o zachycení charakteristiky zkoumaného podniku ve druhé polovině dvacátého století, v období tzv. normalizace československé společnosti. Jeho bádání bylo přínosné i proto, že zkoumání poválečných hospodářských a sociálních dějin Československa, včetně regionu jižních Čech, respektive Jindřichohradecka, nyní již bez zbytečných politických konotací tzv. reálného socialismu, je, zejména pro hospodářské a sociální dějiny, velmi přínosná a žádoucí činnost. Autor zkoumal zatím ne zcela potřebně prozkoumanou oblast. Jedná se o velmi zajímavou problematiku, která je navíc v obecném povědomí stále, tzv. „živá“. Důležitým přínosem práce je patřičné využití metody Oral history, což jeho práci důležitým způsobem doplnilo.

Autor svou práci logicky a přehledně rozčlenil do 7. kapitol. V první kapitole *Úvod* (s. 8-19) podal charakteristiku orální historie, pramenné základny a jím prostudované literatury, stejně jako nastínil problematiku řešených okruhů. Ve druhé, kompilativně pojaté, kapitole se zaměřil na politicko-hospodářský vývoj v komunistickém Československu ve zkoumaném časovém období - *Politicko-hospodářský vývoj v komunistickém Československu* (s. 20-31). Svě čtyři podkapitoly nazval: *Komunistické Československo a jeho hospodaření před rokem 1966, reformní léta 1966-1969, hospodářství v období normalizace a následná ekonomická stagnace, snaha o přestavbu a pád režimu*. Ve třetí kapitole nazvané *Vznik a vývoj závodu na Rozkoši* (s. 32-37) se zaměřil ve dvou podkapitolách na následující: *Dlouhá historie závodu před vyhořením a Transformace závodu na obalovnu a další historie až do roku 1966*. Vlastní badatelský přínos celé práce představují kapitoly čtyři až sedm. V důležité čtvrté kapitole *Hospodaření závodu Obal Rozkoš mezi léty 1966-1989* (s. 38-53) se věnuje následujícím záležitostem: 1) *Rozkoš v období reformu*, 2) *Prudký rozvoj za normalizace*, 3) *Stagnace v osmdesátých letech*, 4) *Rozkoš v socialistickém hospodářství*. Kapitola pátá: *Sociální postavení zaměstnanců a jejich každodennost* (s. 54-74) usiluje o zachycení následujících informací: 1) *Pracovní podmínky a prostředí*, 2) *Kulturní život*, 3) *Zásahy politiky do života zaměstnanců*, 4) *Vývoj mezd*. Šestá, velmi stručná kapitola, nese název *Porevoluční nejistota nalezení nové stability*, a ukazuje vývoj závodu po roce 1989, je svým způsobem tak typická pro mnohé české podniky. „*První porevoluční léta byla pro střížovický závod velmi krušná. Roku 1990 opustil oborový podnik Strojbal Hradec Králové a stal se samostatným státním podnikem. Závod se musel vypořádat se skutečností, že tímto krokem převzal od hradeckého podniku veškeré jeho dluhy ve výši 76 mil. korun. Tím se dostal do stavu hluboké krize, která vyústila až v platební neschopnost. Omezována musela být nakonec i samotná výroba. Po dvou letech však byly nejdůležitější potíže zažehnány. Během provádění privatizace však závodní vedení nemělo šťastnou ruku, když si z řady uchazečů o koupi závodu vybralo německou firmu Meissner. Ta se totiž pro své dluhy dostala roku 1994 do konkurzního řízení.*

Nakonec si závod, nyní již jako akciová společnost Obal Rozkoš Jindřichův Hradec, musel hledat nového majitele, kterým se roku 2003 nakonec stala německá společnost New Metall Pack. Z Obalu Rozkoš se stala společnost s ručením omezeným.“ (s. 75).

Kapitola 7. *Závěr* (s. 76-78) přináší rekapitulaci docílených výsledků relativně (u bakalářské práce) dlouhého badatelského výzkumu, přibližuje vlády komunismu (od neúspěšných pokusů reformovat československou společnost, mimo jiné i centrálně plánované hospodářství, přes období tzv. normalizace až po pád režimu v listopadu 1989). Z archivních materiálů byly využity nejrůznější závodní ekonomické rozborů, podnikové oběžníky, vyhlášky ředitele a jeho korespondence, fotografický materiál a z Oral history výpovědi pamětníků (bývalých zaměstnanců).

Následují kapitoly: 8. *Seznam pramenů a literatury*, 9. *Seznam zkratk*, 10. *Seznam příloh*, 11. *Přílohy* (s. 79-116).

Ve své práci Michal Mátl vyžil množství dochovaných archivních pramenů, především z fondů Státního oblastního archivu Třeboň, oddělení České Budějovice, fond Obal Rozkoš. Mezi základní pramené zdroje, velmi dobře vytěžené, patřil Archiv ředitele závodu, výroční a provozní roční zprávy, zápisy z jednání podniku a vztahující se k zaměstnancům podniku. Na základě těchto pramenů analyzoval celkovou strategii podniku ve zkoumaném období. Využil také podnikem vydávaného tisku. Důležitým poznatkem je i ten fakt, že sám autor si je zároveň velmi dobře vědom řady omezení, které dochovaná pramená základna přináší. Práce popisuje hospodaření závodu a s ním spojené problémy, které hledá zejména v komplikacích centrálně plánovaného hospodářství (Tzv. Rozsypalova reforma 1958-1960). Vedle sociálního postavení zaměstnanců se pokouší ukázat a přiblížit i jejich každodenní život.

Práce je velmi dobře členěna, druhá část věcně rekapituluje politicko-hospodářský vývoj. Autor správně upozorňuje na faktory, které ovlivnily výrobní situaci, zejména u výroby obalů, konzerv a víček. Sleduje otázku kulturních a sportovních aktivit zaměstnanců podniku. Tyto informace zpracoval do přehledných tabulek a grafů umístěných v příloze, což je velkým přínosem jeho badatelské práce, přitom chyběla jistá možnost dalšího komparování s jinými podniky. Důležité bylo, že si autor na časově náročný a dlouhodobý výzkum pamětníků a pamětníků formou Oral history vyšetřil potřebný čas. A patřičně oceňuji i jeho pozdější osobní nasazení, konzultace a i ten fakt, že nakonec dal na mou radu a celou předchozí práci důkladně přepracoval, což mu sice přineslo časové přerušování studia, ale pro práci to bylo podstatným přínosem! Struktura práce, včetně metodické a metodologické stránky práce, a také nezbytný vědecký aparát bakalářské práce je na požadované úrovni a kvalitě, i když se zde některé drobné nedostatky se vyskytují. To samé platí i pro úroveň jazykového a stylistického zpracování.

Můj dotaz je následující: *Jak si představujete, v případě, že budete ve své badatelské práci ohledně Vašeho tématu pokračovat, svou další činnost a kterému období, resp. kterým firmám se budete chtít komparativně věnovat?*

Bakalářskou práci pana Michala Mátle proto doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích 19. května 2014

PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D.